herpy

GEKKOER

Beaded gecko

Lucasium damaeum

Lucasium damaeum er en lille, hurtig jordgekko fra det tørre indre Australien, rødbrun på ryggen med kæder af lyse perler langs en cremefarvet rygstribe. Den er nataktiv, lever på jorden og klarer sig med enkel indretning, men den er sjælden i terrarier uden for Australien.

Familie: Diplodactylidae Tidligere navn: *Diplodactylus damaeus; Ceramodactylus damaeus* Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**6-8 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-8 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Halvørken og savanne**
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**40 × 30 × 25 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Hotspot	**28-30 °C**
Temperatur, nat	**16-20 °C**
Luftfugtighed	**30-50 %**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**12-18 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**40-75 dage** ved 27-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er hverken opført på CITES eller i bilagene til EU's forordning 338/97. Slægten Lucasium er ikke blandt de australske slægter, der står på CITES liste III, så der kræves ingen CITES-papirer ved køb, salg eller indførsel. Australien tillader stort set ikke eksport af sine vilde dyr, så dyr i handlen er opdrættet i fangenskab, og arten ses sjældent uden for Australien. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Lucasium damaeum er let at kende på tegningen på ryggen. Grundfarven er rødbrun, og langs midten løber en lys, cremefarvet rygstribe, som er indrammet af lyse pletter, der ligner perler på en snor. Ned langs flankerne løber enkelte rækker af lyse pletter, og de mørkebrune lemmer er oversået med små prikker. Det øvre øjenlåg er hvidt eller cremefarvet. Kroppen er slank, snuden afrundet, og halen er en lige fortsættelse af kroppen. Mister dyret halen, vokser der en ny frem, men den er ensfarvet brun eller mørkere plettet end den oprindelige.

Gekkoen har store øjne uden bevægelige låg. De er dækket af et gennemsigtigt skæl, og dyret holder dem rene ved at slikke dem med sin lange, flade tunge. I dagslys er pupillen en smal, lodret sprække, og i mørke er den rund og vidt åben. Tæerne er flade og uden de hæfteskiver, som mange andre gekkoer har, så den er et jorddyr og ikke en klatrer.

Arten blev beskrevet i 1896 af Lucas og Frost efter dyr fra Charlotte Waters i Northern Territory og er typearten for slægten *Lucasium*. Slægten er opkaldt efter lægen og herpetologen Arthur Henry Shakespeare Lucas. I lange perioder har arten stået i slægten *Diplodactylus*, og under det navn optræder den stadig i mange ældre bøger og pasningsvejledninger. Slægten

Lucasium blev genindført i 2007 efter en DNA-undersøgelse af slægtskabet.

Voksne dyr angives at være omkring 7 cm lange, så det er en lille gekko. Der findes ingen vægtangivelser for netop denne art. For de nærtbeslægtede jordlevende *Diplodactylus*-arter regner man med 3-5 g for et dyr med en krop på 5 cm, men det er ikke målt på *L. damaeum*, og vægten står derfor ikke i faktaboksen. Gekkoen er hurtig og sky og mere et dyr at se på end at holde i hånden.

Udbredelse og levested

Lucasium damaeum er udbredt i det tørre og halvtørre indre af Australien, fra det sydøstlige Western Australia over South Australia til det sydlige Queensland, det vestlige New South Wales og Victoria. Typelokaliteten Charlotte Waters ligger i det sydlige Northern Territory, og arten findes i alle fastlandsstaterne og Northern Territory. Langt de fleste registrerede fund kommer fra South Australia, New South Wales og Victoria, mens der er forholdsvis få fra Western Australia, Northern Territory og Queensland.

Udbredelsen er stor, og arten regnes ikke for truet. I naturen findes den kun i Australien.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Lucasium damaeum lever i mange slags tørt terræn: spinifex-dækkede sandklitter, tørt buskland og savanneskov. Fælles for dem er løs, veldrænet jord og masser af steder at gemme sig. Om dagen holder den sig skjult i huller efter insekter og edderkopper, i jordsprækker, under sten og under nedfaldne grene.

Når det bliver mørkt, kommer den frem på åben jord for at jage. Den er hurtig og tilbagelægger lange strækninger på jagt efter føde. Klimaet er varmt om sommeren og køligt, til tider koldt, om vinteren, og forskellen mellem dag og nat er stor. Der findes ingen målinger af temperatur og fugt i gekkoens skjul, så pasningsrådene om temperatur bygger på erfaringer med beslægtede australske jordgekkoer.

Truslerne er tab af levested og vilde rovdyr som kat, ræv og hund.

Pasning

TERRARIET

Pasningen af *Lucasium damaeum* er næsten ikke beskrevet i detaljer, så rådene her bygger på erfaringerne med de jordlevende australske *Diplodactylus*-arter, som arten tidligere blev regnet til. Regn med mindst 20 × 20 cm bundareal pr. par, men det er et absolut minimum. Til en enkelt gekko er 40 × 30 × 25 cm (længde × bredde × højde) en god størrelse, og et par eller en han med op til tre hunner kan holdes i et lidt større terrarie. Bundarealet betyder mere end højden, for dyret holder sig til jorden. Meget store terrarier er unødvendige, fordi dyrene kun bruger en lille del af bunden, men et tætsluttende låg er vigtigt, for gekkoen kan godt kravle op ad glatte flader.

Brug en bund af sandet lerjord i et lag på 1-5 cm, så dyret kan grave lidt. Giv den to til tre skjul: omvendte underskåle af ler, barkstykker, en lille stabel flade sten eller halve plastrør, der er trykket ned i sandet som kunstige edderkoppehuller. Et af skjulene skal være fugtigt. Planter er unødvendige, og plastkasser eller små akvarier med låg fungerer fint.

TEMPERATUR

Der er ikke publiceret målte temperaturer for *Lucasium damaeum*, så tallene her bygger på pasningsråd for beslægtede jordlevende gekkoer. Terrariet skal have en varm og en kølig side. Brug en varmemåtte eller varmetape under den ene ende, så en del af bunden når 28-30 °C om sommeren. Resten af terrariet holdes på 22-26 °C om dagen. Om natten kan varmen slukkes, så temperaturen falder til 16-20 °C.

Styr altid varmekilden med en termostat, og mål med et termometer i begge ender. Om vinteren må temperaturen i en periode ligge lavere, ned til 15-20 °C. Det svarer til den naturlige årsrytme og hjælper dyrene i gang med at yngle.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Lucasium damaeum kommer fra tørre egne og skal ikke have høj luftfugtighed. Almindelig stueluft med 30-50 % luftfugtighed er rigeligt. Sprøjt ikke terrariet, for den tynde vandhinde efter sprøjtning kan sprede bakterier og parasitter. Brug i stedet et fugtigt skjul.

Fyld et af skjulene med let fugtig sphagnum eller fugtigt sand, og tjek det hver uge, så det hverken tørrer ud eller mugner. Her kan gekkoen skifte hud uden problemer. Stil en lav skål med frisk vand i den kølige ende, og skift vandet jævnligt. Resten af bunden skal være tør.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Lucasium damaeum er nataktiv og har ikke brug for særligt lys. Ekstra belysning er unødvendig for de jordlevende gekkoer i *Diplodactylus*-gruppen. Der findes ingen retningslinjer for UVB til netop denne art, så det er valgfrit, og der kan ikke angives en Ferguson-zone.

Vil du give UVB alligevel, så vælg et meget svagt rør, og sørg for, at gekkoen altid kan trække ind i et mørkt skjul. Lad dagslyset i rummet styre døgnrytmen, eller brug et tænd-sluk-ur på 10-12 timer om sommeren og kortere dage om vinteren. Natten skal være mørk.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Lucasium damaeum lever af små insekter og edderkopper og er let at fodre. I fangenskab tager de jordlevende gekkoer i gruppen fårekyllinger, kakerlakker, termitter, fluer, maddiker, møl og voksmøllarver. Brug små fårekyllinger, nymfer af dubia-kakerlakker og gerne et par voksmøllarver som afveksling. Byttet skal være omkring 60 % så stort som dyrets hoved.

Voksne dyr fodres hver 4.-7. dag om sommeren og hver 7.-10. dag om vinteren, hvor korte perioder uden appetit er normale. Unger fodres hver 2.-4. dag hele året. Pudr insekterne let med kalk og vitaminer ved hver anden eller tredje fodring, og giv dem grønt et døgn eller to, før de kommer i terrariet. Fjern insekter, der ikke bliver spist, så de ikke forstyrrer gekkoen om dagen.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Lucasium damaeum er hurtig og sky og holder sig skjult om dagen. Det er en art at se på, ikke at håndtere. Skal du løfte den, så gør det kort og lavt over bunden, for den smutter hurtigt. Tag aldrig fat i halen.

Arterne i gruppen kan holdes enkeltvis, i par eller som en han med op til tre hunner. Der findes ingen erfaringer med at holde flere *L. damaeum* sammen, så start forsigtigt, vælg dyr af samme størrelse, og del dem, hvis et dyr bliver jaget, mister halen eller taber sig. To hanner må ikke gå sammen. Dyrene er mest aktive om natten og kan være svære at se, så sæt dig stille ved terrariet efter mørkets frembrud.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen af *Lucasium damaeum* kendes på en tydelig bule ved halens rod, hvor de to hemipenis-poser ligger, og som hos de beslægtede arter på en lille gruppe forstørrede skæl, kloaksporer, øverst på bulen. Hunner kan have en let, glat bule, men uden fordybning i midten. Hos beslægtede jordgekkoer kan ungerne kønsbestemmes, når de har nået 60-70 % af den voksne kropslængde, som de med god fodring når efter 6-12 måneder. Voksenstørrelse nås efter 12-18 måneder, og avl kan begynde, når dyrene er omkring 70-80 % voksne. Disse tal gælder gruppen af jordlevende australske gekkoer og er ikke undersøgt særskilt for *L. damaeum*.

PARRING

I naturen yngler *Lucasium damaeum* fra slutningen af september til december, og de beslægtede jordgekkoer yngler fra september til februar. Hos dem er den naturlige afkøling om vinteren nok til at sætte gang i avlen, parret kan gå sammen hele året, og de fleste dyr yngler på samme tid hvert år.

Parringen er ikke beskrevet for arten, fordi dyrene lever så skjult. Hos en beslægtet art er en han set bide hunnen i nakken under jagten lige før parringen. De første æg kan komme fire til otte uger efter, at temperaturen om foråret stiger over 25 °C. Skil dyrene ad, hvis hunnen virker stresset.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen af *Lucasium damaeum* lægger 2 æg pr. kuld, og hos de beslægtede jordgekkoer er det af og til kun 1. Hvor mange kuld der lægges pr. sæson, er ikke dokumenteret for arten. Andre arter i gruppen lægger op til fem kuld i løbet af en sæson med 2,5-6 ugers mellemrum.

Æggene har en blød, læderagtig skal. Hos de beslægtede arter graver hunnen dem gerne ned i fugtigt sand eller lægger dem under et skjul, men i fangenskab lægger hun dem ofte på åben bund, hvor de hurtigt tørrer ud. Stil en lukket æglæggeboks med fugtig sphagnum eller sand i terrariet, og tjek jævnligt efter æg. Giv hunnen ekstra kalk og insekter under sæsonen, og lad hende hvile, hvis hun taber sig.

INKUBATION

Læg æggene af *Lucasium damaeum* i en lille boks med perlite eller vermiculite blandet med vand i forholdet 1:1 efter vægt. Boksen skal have et par små lufthuller, og æggene må ikke vendes. De beslægtede arter inkuberes ved 27-30 °C. Deres æg vokser tydeligt under udrugningen, og skallen bliver næsten gennemsigtig lige før klækningen. Der findes ingen inkubationsdata for arten.

Hos de beslægtede arter klækker æggene efter omkring 40-75 dage afhængigt af art. Tiden er lånt fra dem og kan afvige for *L. damaeum*. Inkubation ved stuetemperatur virker, men tager meget længere tid, og æggene er mere udsat for skimmel.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Der findes ingen beskrivelser af unger af *Lucasium damaeum*. Hos de beslægtede arter har ungerne samme tegning som de voksne, blot lidt klarere, og deres krop er 25-30 % så lang som de voksnes. Tag dem ud af inkubationsboksen efter et døgn, og flyt dem til en lille boks med samme slags bund som de voksne. Ungerne falder bedre til ro på sand end på køkkenrulle.

Fodr dem hver 2.-4. dag med små insekter, fx nyklækkede fårekyllinger, små kakerlakker eller termitter, som er lette at fange, og husk kalk og vitaminer. Hold dem hver for sig eller i små grupper af samme størrelse, og sørg for, at hver unge har et fugtigt skjul. Med god fodring bliver de voksne efter et til halvandet år.

Sundhed og typiske fejl

Der er næsten ingen publicerede sundhedsdata for *Lucasium damaeum*, men de jordlevende australske gekkoer regnes for hårdføre. De typiske fejl er:

- For lidt fugt i skjulet, så hudskiftet går dårligt, og rester sidder fast på tæer og hale.
- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos unger og hunner i æglægning. Det giver bløde knogler og rystelser.
- Konstant fugtigt eller beskidt terrarie og sprøjtning af hele terrariet, som kan give bakterier og parasitter.
- Sand, der bliver slugt sammen med byttet. Fodr gerne fra en lav skål eller en flad sten.
- Æg, der tørrer ud på åben bund. Giv hunnen et fugtigt sted at lægge dem.
- For høj temperatur eller et terrarie uden skjul, som stresser dyret.

Et sundt dyr har klare øjne og en fyldig krop og hale. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger, virker slap eller har tydelige æg i kroppen uden at få dem lagt.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.